

Motion till riksdagen

1989/90:So603

av Ann-Cathrine Haglund och förste vice
talman Ingegerd Troedsson (båda m)

Förskolan

Sverige måste bli bättre på att förbereda barn för skolgången. Hur bra barnomsorgen än kan vara, behöver barns nyfikenhet och intresse att lära tas bättre till vara och stimuleras i åldershomogena grupper på ett annat sätt än vad som normalt kan ske i nuvarande barnomsorg. Barn behöver en pedagogisk, välstrukturerad och systematisk träning som förberedelse för skolan.

Verksamheten i barnomsorgen är omvårdnad, fostran och utvecklande stimulan. Det skall självfallet vara en pedagogisk verksamhet som är anpassad efter barnens ålder och mognad med lek, arbete och inläring efter ett pedagogiskt program. Barnomsorgen kan dock inte vara förskola i den mening som de flesta lägger i begreppet förskola – skolförberedande verksamhet.

Barn som vistas i barnomsorg året före skolstarten skall visserligen få skolförberedande träning. Denna fungerar dock mycket olika. Det är också svårt för föräldrarna att bedöma hur mycket av skolförberedande verksamhet som bedrivs – i synnerhet som hela daghemsverksamheten kallas förskola. Deltidförskolan, som utgjort den svenska "riktiga" förskolan, har länge diskriminerats i statsbidragshänseende och alltmer minskat i omfattning jämfört med daghemmen.

Det rimliga vore att begreppet barnomsorg användes för daghem, familjedaghem och annan barnomsorgsverksamhet. Benämningen förskola bör användas för en skolförberedande, mer strukturerad verksamhet.

En tidigare skolstart liksom en bättre skolförberedelse i form av en skolförberedande förskola skulle ge barn en bättre grund för fortsatt skolgång. Barnen skulle ha nytta och glädje av detta under hela sin skoltid. Detta gäller särskilt barn från hem med dålig studiemotivation. För dessa barn är det särskilt viktigt att få hjälp med grundläggande färdigheter och ett stöd som kan leda till att de så fullständigt som möjligt kan utveckla sina resurser.

I många andra länder finns skolförberedande förskolor, t.ex. i Frankrike. Där utgör "l'école maternelle" basen i skolsystemet vilket ger den en viktig roll i utbildningen och det franska samhället.

Den franska förskolan syftar till att utveckla barnets alla möjligheter. Den hjälper barnet att forma sin egen personlighet och få bättre möjligheter att utveckla sina resurser och att lyckas i skolan och i livet. Man har fysiska aktiviteter, kommunikationsträning och förberedelser för läsning och skrivning.

Barnen får möta konst i olika former och tränas att uppfatta det konstnärliga och estetiska. Skapande övningar får stort utrymme. Man har veten-

skapliga och tekniska övningar som låter barnen utforska, upptäcka och tillverka. Övningarna stöder utvecklingen av logiska och matematiska begrepp och sammanhang.

Leken spelar en stor och självklar roll i den franska förskolan. Det ges inte systematisk undervisning i ämnen även om förskolan är basen i skolsystemet, den första skolan. Det finns heller ingen läroplan i egentlig mening utan verksamheten styrs av ett pedagogiskt program som anger målsättning och inriktning.

Förskollärarna har en ledande roll. Deras uppgift är att organisera aktiviteter och gruppera dem i områden så att barnen kan öva och utveckla sina möjligheter, undan för undan uppnå kompetens, förbereda för skolan och komplettera leken.

Vid besök i école maternelle kan man också se hur det skrivna ordet, dikter, bilder på konstnärer, författare och historiska händelser osv. omger barnen och är en naturlig del av miljön.

Den svenska skolförberedande träningen för förskolebarn liknar det som sker i den franska förskolan. Den stora skillnaden är att den franska école maternelle utgör grunden i skolsystemet och att där ges en mer målmedveten förberedelse för skolan. Självfallet svarar école maternelle också för tillsyn och omsorg under "skoldagen" som vanligen torde omfatta fem timmar.

Den franska förskolans speciella målsättning är viktig för barnen och deras fortsatta skolgång. Genom pedagogiskt och metodiskt väl genomtänkta och planerade lekar och övningar leker och övar sig barnen vidare i sin utveckling.

Den svenska skolförberedande verksamheten för förskolebarn behöver kunna utvecklas vidare mot en svensk skolförberedande "riktig" förskola med skolan som huvudman och där således skolöverstyrelsen utformar det pedagogiska programmet. En skolförberedande förskola bör inrättas.

Genom att skolan blir huvudman för denna förskola och för den skolförberedande verksamheten i daghemmen, underlättas också övergången från förskola till lågstadium. Samarbetet mellan olika personalkategorier inom den skolförberedande verksamheten och på lågstadiet skulle underlättas.

För att ge föräldrar valfrihet mellan olika typer av förskolor måste alternativa skolförberedande förskolor uppmuntras och få statsbidrag, som är likvärdiga med de statsbidrag som går till de allmänna förskolorna. Detta är nödvändigt för att barnen skall få just den förskola som föräldrarna anser bäst.

De alternativa förskolorna är viktiga också därför att de ofta arbetar med en speciell pedagogik, t.ex. Montessori, som kan vara värdefull för barnets utveckling och för att de bidrar till den pedagogiska debatten och utvecklingen av förskolan i vårt land. Ett viktigt exempel på alternativ är också småbarnsskolan "Liten lär".

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en skolförberedande förskola skall inrättas i enlighet med vad som i motionen anförts.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att skolan skall vara huvudman för en sådan förskola,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att skolöverstyrelsen skall utforma det pedagogiska programmet,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den skolförberedande träningen på daghemmen skall ha samma inriktning och huvudman som den skolförberedande förskolan,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att alternativa skolförberedande förskolor skall ha ett med kommunala förskolor likvärdigt statsbidrag,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att benämningen förskola endast skall användas för en skolförberedande förskola.

Stockholm den 11 januari 1990

Ann-Cathrine Haglund (m)

Ingegerd Troedsson (m)